WIKIPEDIA

Biblioteca Ambrosiana

Det ambrosianske bibliotek (italiensk: *Biblioteca Ambrosiana*, latin: *Bibliotheca Ambrosiana*) er et historisk bibliotek i Milano i Italia. Biblioteket ble grunnlagt av kardinal Federico Borromeo, åpnet i 1609 [1][2] kort etter det bodleianske bibliotek, og anses være det første allmene bibliotek på det europeiske kontinent [3][4].

Biblioteca Ambrosiana	
Municipio 1 of Milan	
	
Bibliotekstype	bibliotek, folkebibliotek
Arkitekt	Francesco Maria Richini, Fabio Mangone
Etablert	1602
Biblioteca Ambrosiana 45°27′49″N 9°11′10″Ø	
Nettside	https://www.ambrosiana.it
Biblioteca Ambrosiana på Commons	

Innhold

Bygninger

Biblioteket ligger ved *Piazza Pio XI* nær *Chiesa di San Sepolcro* (Den hellige gravs kirke) i det sentrale Milano. Den eldste delen er *Sala Federiciana* bygd i 1603 og øvrige er *Sala della Rosa*, *Sala Hiemalis* og *Sala di Lettura*.

Det ambrosianske bibliotek rommer også *Pinacoteca Ambrosiana*, bibliotekets pinakotek (kunstgalleri), som er i samme bygning.

Historie

Biblioteket ble grunnlagt i 1602 [1] av kardinal Federico Borromeo. Det skulle våre åpent for forskere og så rikt utstyrt at det skulle kunne tjene som et katolsk bbolberk i motreformasjonens tjeneste mot de traktater som ble produsert fra protestantiske trykkerier.

Kardinal Borromeo samlet bøker fra sin bekjentskapskrets og sendte også ut folk i Europa, fremst til Frankrike, Grekenland og Spania og till Midtøsten, fremst Egypt og Syria [5] for å erverve bøker. Ytterligere samlinger ble skjenket av benediktinerordenens kloster i Bobbio i det norlige Italia og fra cistercienserordenen. Et stort

tilskudd kom i år 1608 ved innkjøpet av deler av paduaeren Gian Vincenzo Pinellis private samling på ca 700 bind, kjøpt av Borromeos representant *Fabio Leuco* under en auksjon.

Det ambrosianske bibliotek

Den første bygningen Sala Federiciana ble tegnet av arkitekten *Fabio Mangone* og skulptøren *Dionigi Bussola* [5]. I 1603 startet byggingen av det egne bibliotekshuset under ledelse av Francesco Maria Richini og Lelio Buzzi.

Biblioteket er oppkalt etter en tidligere biskop av Milano, Ambrosius, en kirkefader, kirkelærer og senere helgen innen den katolske kirke [2].

Den 8. desember 1609 [1][3][4] ble det biblioteket åpnet for allmenheten.

Inngangen, nært på

Borromeo planla fra begynnelsen av å knytte et kollegium av 16 akademikere innen forskjellige spesialiteter til biblioteket som skulle spre konnskap om bibliotekets verker. Manglende økonomi innskrenket imidlertid dette kollegium til noen få medlemmer under navnet *Doctores bibliothecæ Ambrosianæ* [1].

I 1611 begynte man på tilbygg til biblioteket.

I 1618 innrettet de kunstgalleriet *Pinacoteca Ambrosiana* av Borromeo [6] med ca 250 malerier. I 1621 ble det også innstiftet et kunstakademi ved biblioteket der kunstneren Giovanni Battista Crespi ble første forstander [7].

Inngangsportalen

I 1863 besøkte Anders Uppström biblioteket for å her studere de gotiske *ambrosianske håndskrifter* (Codex Ambrosiano); disse studier førte i 1868 til den posthumt utgitte *Codices gotici ambrosiani*.

På slutten av 1800-tallet omfattet samlingene ca 160 000 bøker og ca 8 000 manuskripter.

Under Andre Verdenskrig ble bygningen skadet av bombinger i 1943 [7] men ble reparert i 1952.

Bakinngangen

Årene 1990 til 1997 gjennomgikk hele bygningen en omfattende restaurering [7].

Sjefsbibliotekaren, tradisjonelt kalt *chiamati Dottori*, har alltid vært en mann og gjennom årene har en lang rekke personer hatt denne tittel. Blant disse kan nevnes historikeren Giuseppe Ripamonti, historikeren Ludovico Antonio Muratori, historikeren Giuseppe Antonio Sassi, kardinal Angelo Mai og Achille Ratti som senere ble pave Pius XI [2].

I september 2007 tiltrådte sjefsbibliotekaren biskop *Franco Buzzi*.

Samlingen

Biblioteket

Ilias Picta/Ilias Ambrosiana, ca 500-tallet

Bibliotekets samling omfatter i dag nesten 1 million bind med ca 900 000 bøker, 3 000 inkunabeler, 12 000 håndskrifter og 35 000 manuskript [8].

I samlingene finnes en rekke historiske originaleksemplarer, deriblant kan nevnes:

Fasaden

- Antiphonarium Benchorense fra 500-tallet, klosterskrifter fra Irland
- Bobbio Orosius, fra 400-tallet, skrevet av Paulus Orosius
- Canone Muratoriano fra 400-tallet, eldste bevarte Bibelkanon
- Codex Ambrosiano, fra 600-tallet, samlede bibelskrifter
- Hele 1119 blad av Codex Atlanticus fra 1480-tallet, en samling av Leonardo da Vincis tegninger, skjenket av Galeazzo Arconati i 1637
- De Divina Proportione fra 1497, skrevet av Luca Pacioli, med tegninger av Leonardo de Vinci
- De Prospectiva Pigendi, fra 1480-tallet, skrevet av Piero della Francesca
- 51 fragmenter med 58 miniaturer fra Ilias Picta, fra 500-tallet, en illustrert Iliadeversjon
- Den pinelliske håndskriftsamling, antikke manuskripter og bøker
- Peshitta, en syriansk bibel fra 1500-tallet
- Autografer av Petrarca, Giovanni Boccaccio, Ludovico Ariosto, Galileo Galilei, Giuseppe Parini, Alessandro Manzoni og den milanesiske dikter og sosialkritiker Carlo Porta

Grunnleggeren kardinal Federico Borromeo

Pinakoteket

Pinakotekets samlinger omfatter idag ca 12 000 bilder och teckningar [9] deriblant er arbeider av:

Federico Barocci, Sandro Botticelli, Caravaggio, Leonardo da Vinci, Albrecht Dürer, Bernardino Luini, Tizian og Rafael [1][6].

Referanser

1. ^ a b c d e [1] (http://runeberg.org/nfaa/0601.html), Nordisk Familjebok, Biblioteksartikkel, lest 4. april 2010

2. ^ a b c «Arkiverade kopian». Arkivert fra originalen 23. mars 2010. Besøkt 5. april 2010., Biblioteca Ambrosiana, bibliotekets historie, lest 4. april 2010
3. ^ a b [2] (http://www.ilgiornale.it/milano/quando_cardinale_battezzo_primo_google/02-12-2009/articolo-id=403584-page=0-comments=1), Il Giornale.it, Ambrosiana artikkel, lest 4. april 2010
4. ^ a b «Arkiverade kopian». Arkivert fra originalen 12. januar 2013. Besøkt 5. april 2010., ArtValley, Ilias Picta artikkel, lest 4. april 2010
5. ^ a b [3] (http://www.newadvent.org/cathen/01393a.htm), Catholic Encyclopedia, Ambrosiana artikkel, lest 4. april 2010
6. ^ a b [4] (http://www.ambrosiana.eu/cms/pinacoteca-241.html) Arkivert (https://web.archive.org/web/20181021190732/http://www.ambrosiana.eu/cms/pinacoteca-241.html) 21. oktober 2018 hos Wayback Machine., Biblioteca Ambrosiana, Pinakotekets katalog, lest 4. april 2010
7. ^ a b c «Arkiverade kopian». Arkivert fra originalen 13. april 2010. Besøkt 5. april 2010., Biblioteca Ambrosiana, pinakotekets historie, lest 4. april 2010
8. ^ «Arkiverade kopian». Arkivert fra originalen 29. april 2013. Besøkt 5. april 2010., Biblioteca Ambrosiana, bibliotekskatalog, lest 4. april 2010
9. ^ «Arkiverade kopian». Arkivert fra originalen 10. april 2010. Besøkt 5. april 2010., University of Notre Dame, Biblioteca Ambrosianas katalog, lest 4. april 2010

Litteratur

- Pamela M. Jones: *Federico Borromeo and the Ambrosiana. Art patronage and reform in seventeenth-century Milan.* Cambridge University Press, Cambridge 1993, ISBN 0-521-42051-2.
- Chiara Continisio, Maria Luisa Frosio, Elena Riva. (Hrsg.): *La biblioteca delle meraviglie. 400 anni di Ambrosiana.* De Agostini, Novara 2010, ISBN 978-88-511-1508-1.
- Marie Lezowski. *L'abrégé du monde. Une histoire sociale de la bibliothèque Ambrosienne (v. 1590–1660)*. Paris: Classiques Garnier.

Eksterne lenker

(en) Kategori:Ambrosiana (Milan) – bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons

- Biblioteca Ambrosiana – bibliotekets nettsted (https://web.archive.org/web/20160112104342/http://www.ambrosiana.eu/jsp/index.jsp)
- Kart over pinakoteket (https://web.archive.org/web/20100322222708/http://www.ambrosiana.eu/cms/pincatpinacoteca.html)
- *Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae* (http://www.archive.org/details/cataloguscodicu00martgoog) (Mediolani 1906) Tomus I
- *Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae* (http://www.archive.org/details/cataloguscodicu04bassgoog) (Mediolani 1906) Tomus II